

SZALONVÍGJÁTÉKTÓL AZ ABSZURDITÁSIG

Ügyes ügyek garmadában

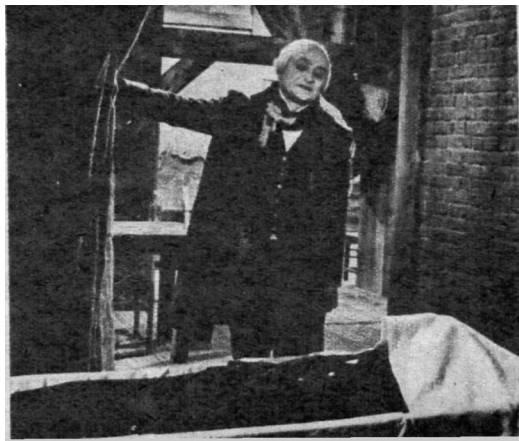
Vita a gyűrű körül (Horváth József, Szerencsi Éva, Tábori Nóra, Garas Dezső, Bujtor István és Balázs Péter)

Az álhúhás Varravin felismeri Tarelkin (Sinkó László és Inke László)

Varravin az aktahegy előtt (Inke László)

Tarelkin a saját „holttestétől” búcsúzik (Sinkó László)

Alekszandr Szuho Kobilin neve mostanában nálunk a színházi plakátokon, a lapok híradásaiban és színikritikáiban eléggé sűrűn olvasható. Amint a következőkből kiderül, a jeles író a televízió is felfedezte: színpadi trilógiáját *Ügyes ügyek* címmel Várkonyi Gábor rendező tévéjátékká vonta össze.

Egy briliánsgyűrű története az első ügy. Krecsinszkij, a gáláns lovag és ellenállhatatlan táncpartner – foglalkozását tekintve hamiskártyás – felajánlja, hogy díszes keretbe foglalja Muromszkij földbirtokos lánya, Lidocskának a kincseket érő gyémántját, mintegy nászajándékkul.

S mert a deli vőlegény előkelő francia szavakat kever a beszédbe, világos, hogy előkelőbb vőlegényt kívánni sem lehetne. Még az az apróság sem tűnik fel, hogy Krecsinszkij – valamely légből kapott fogadás bizonyítására – kölcsönkéri a gyűrűt, aztán tétlenségben, s hirtelen egy üvegből készült hasonló gyűrűmáslatot csempész az eredeti briliáns helyébe. A botrány kirobban ...

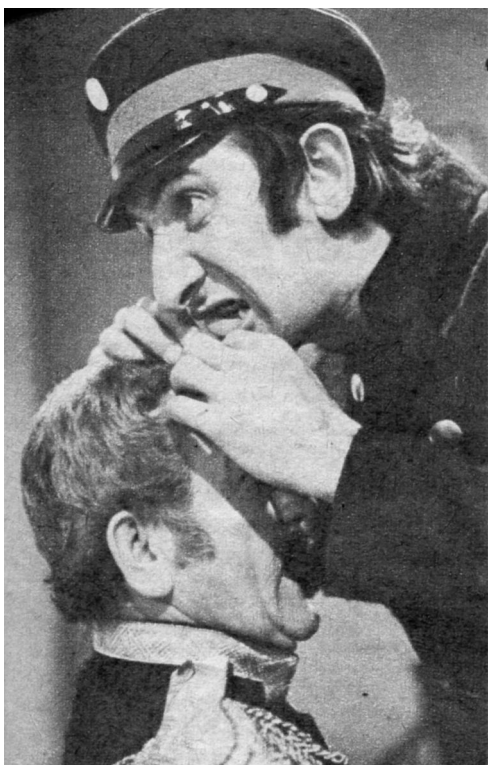
– Szuho Kobilin a múlt század közepén írta első művét, a *Krecsinszkij házasságát* – mondja Várkonyi Gábor. – *Gazdag földesúr volt Szuho Kobilin is, aztán akárcsak főhőse, hosszú peres ügybe keveredett, s így saját élete keserűségén tapasztalhatta a „hivatalok packázásait”. A második ügy főszereplője a két harácsoló hivatalnok, Tarelkin és Varravin. A szerző típusait szélsőséges szituációkba helyezi és azt kutatja, hogyan változnak a különböző emberek. A legnagyobb változás épp Raszpljujev belsejében történik, pitiáner hamiskártyásként kezdi és végül mint a rendőrfőnöki cím várományosa, már letartóztatná és „kivádatolná” egész Oroszországot. Úgy érzem, nem lehet a darabot egyazon stílusban rendezni, mert elveszti komplexitását.*

Ezzel beül Várkonyi Gábor a vezérlőbe és így szól: Kérem a következő rész szereplőit: Slacit, Mlacit és Ilacit! Csodálkozó tekintetünkre ezt mondja:

– Így különböztetem meg a három Lászlót, Sinkót, Márkust és Inkét.

– Bizonyára észrevette – mondja Ráday Mihály operatőr –, hogy az első részt úgy vettük fel, mint egy kommersz francia vígjátékot, nagy totállokkal, hangulatos enteriőrrel. A második ügy Muromszkij kizsárolása és halálba kergetése, Tarelkin és Varravin harca, világításban eltér, sűrűbb tónusúak a képek, több a legkisebb indulatot is rögzítő premier plan. A harmadik rész az abszurditás felé hajlik, aktahegyektől roskadoznak a rendőrségi íróasztalok, és a horror felé stílizált színészi játék megerősítésére az úgynevezett „weitiwinkl” technikát alkalmazzuk, amely torzíthatja az arcot.

A harmadik ügy következik. (Ezt mutatta be a kaposvári színház és a Huszonötödik Színház.) Tarelkin, hogy hitelezőitől megszabaduljon és a Varravint kompromittáló iratokat elrejttesse, otthon leveti dús parókáját és

A felhevült Raszpljujev bemutatja, milyen az a „vérszipolyozás” (Somogyvári Rudolf és Garas Dezső)

(Ráday Mihály képei)

álcázott fiatalságának egyéb kellékeit, s kopaszul, fogatlanul bizonyos Kopilovnak adja ki magát. Az arca sem rezdül, amikor a szintén álruhában érkező Varravin előtt megsiratja saját magát, sőt nem ártall temetésére pénzt kicsikarni a hivatalnakhadból. Sajnos, váratlan fordulat következik, jelentik Kopilov halálhírét. Az egyenleg tehát két halott és egy élő. Varravin megsejti a csalást, s azt hazudja az ámuldozó Raszpljujevnek, hogy az itt látható figura nem ember, hanem vámpír.

Garas Dezső képességei egész arzenálját bontja ki Raszpljujev szerepéből. Összegöngyöli magát, hevül, vitustáncot jár az izgalomtól Somogyvári Rudolf vizsgálóbíró előtt, amint szinte maga is vámpírrá lényegülve magyarázza az elképesztő csodát a fordító Elbert János bizarr szóképei segítségével.

— Méltóztassék csak elképzelni, egy túlvilági lény, egy vámpír, egy fordult farkas, egy vérszipoly, egy szipolylidérc és szopórém. El van fogva. Én fogtam el. Méltóztassék helyet foglalni, részletes magyarázattal szolgálok. Először is az ilyen vámpír szivornyával rendelkezik. Szivornyája rendkívüli hosszúságú, a szivornya végén szívócsec, mely fullánkos, mint a skorpió szívókája, valamint gyémánt keménységű. Na, már most. Amennyiben áldozatát megpillantja, vérengző vadságával kibocsátja szivornyáját és kabátjába vagy a zsebkendőjébe rejtve kiválaszt a fejen egy gyenge pontot és abban a minutumban ...

— Mégis — mondja a felvétel végén a vámpírnak és fordult farkasnak titulált Sinkó László — Tarelkint lehet halálra szomjaztatni, eltaposni, a cipő alól is kidugja fejét e minden korokban létező emberpióca. Talán a vég a legfélelmetesebb. Épp hogy a bőrét viszi el csupaszon, de így mosolyog. — „Uraim! Nincs szüksége valakinek jószágigazgatóra? Itt vannak a szolgálati bizonyítványaim ...”

Nagy Judit